

MAGYAR MUSA.

Költ Bétsben 19. Décemberben 1787.

Buda Várának a' Töröktől lett visszavételének Századik esztendeje. Irattatott Pesten 1786-dikban 10-kén Septembernek.

Melly ágyu ropogás dördül füleinkbe?
 Mit mormol az Ekhó. rengő hegyeinkbe?
 Brávó! e' harfagás jő Buda Váráról,
 Annak Dunát 's Pestet néző Bástyájáról!
 Brávó! ez hát ama' vig öröm Századja,
 Buzgó Hálálását mellyben Buda adja!
 Azért, hogy ki-veté a' Török vas jármát,
 Ki tett kebelében gyakorta fok lármát.
 Tsak ugyan nem ment hát feledékenységbe;
 Haladt; de hogy szebben mehessen csak végbe. (a)
 Nem: miként forr a' Nép Buda Bástyájára!
 El-fietek én-is e' ritka pompára;
 Róma hajdan ama Játékra így gyüle,
 Melly minden századik esztendõn ketüle:

A a a a

Dör-

(a) Buda visszavétele September 2-kán történt 1686-ban; de ezen Öröm-esztendõ napja September 10-kén tartatott 1786-ban:

Dördülvén az ágyú edgymásra, mentünkben
 Vig repesést gyulaszt érzékeny szívünkben.
 Dunánk, mormolást habjaiba belé
 Szedvén, gyorsabban hajt Török Ország-felé.
 Eredj gyorsan! mond-meg e' tsalmás Népségnek:
 Budán Innepe van a' Keresztyénségnek!
 Hogy most edgy Századja, kardotok tsorbúla,
 Növő Hóldotoknak edgy szarva tsonkúla.
 El-múlt a' Hóld-világ! ki-derült Nap-fénye
 Budának; lakosa vigad, 's jövevénye!
 El-múlt a' Vérontás, melly földünket járta!
 Nagy JOSEF-ünk Janus Templomát bé-zárta!
 Innepet ül Buda békeisége' karján,
 Nem eped Orzága' háborús zavarján!
 Fegyvere nem Mársra, 's vérontásra zörög,
 Ágyúja örömet, nem romlást menydörög!
 Szabad Bátyjain, hová forrva gyűlnék,
 Szemek 's Szívek édes érzésbe merülnek!
 A' buzgóbb réfa pedig a' Vár' Templomában,
 Muzsika, énekszó, 's ágyúk' hangzásában,
 Áhítatóságát vivén felsőségre
 Sűrű Hálaadást repit-fel az égre.
 'S Buzdúlván, az ágyú valahányszor dördül,
 Forró öröm-könyve szemeiből gördül.
 Vének! kik lehettek Buda kebelében,
 Kiknek ama' dörgés harfogott fülében!
 'S Rengvén vele edgyütt gyermeki böltsötök,
 Rettegve szoptatott Anyai amlötök:
 Nem tudátok ugyan akkor, 's nem láttátok;
 De leg-közelebbről ezt Ti hallottátok,
 Söt szemekkel-is láthattátok osztán,
 Meg-rongálva Buda Várát, 's tsak nem pusztán.
 E' fel-gyűlt Ifjagnak Vének, bejéljetez!

Erzékeny szívekbe bámúlást öntsetek!
 Allitsátok-elő Budát oly színeben,
 Mellyben minden-felől volt tűz közepében!
 Bejől a' Törökség' fegyere lángozott,
 Mint belől égő Ház füstölt, gyúladozott.
 A' Keresztyénségnek kívül volt Tábora,
 Szomszéd hegyeinken terült Népe' fora.
 Ti Ifjak; 's Gyermekek, őket halgassátok!
 Kik csak épségében még Budát látrátok.
 Mellybe TERESIA hív Anyai keze
 Meg-avúlt szenyjéből hozni igyekeze. (b.)
 De, hogy volt Várának valaha ostroma,
 Magas kőfalában látszik most-is nyoma.
 Látszik félig belé-füllyedt golyóbisfa. (c.)
 Ez gondolatitók' szemeit meg-nyissa!
 Vének! beszéljétek a' Török' igáját!
 Kik Atyáitoknak halgattátok ízáját!
 Mi volt a' Törökség' terhe, melly niats már ma,
 Melly sok Vér, Háború, Hartz, ~~alkozet, kárma~~
 Mint melly Kertbe magát bé-veheti a' gyöm,
 Minden jó Veteményt meg-fojtogat, el-nyom.
 A' Dudva emeli-fel kevélyen fejét,
 Sziván amazoknak tápláló erejét:
 Magyar! úgy lepett-meg a' Török' foksága!
 Te le-nyómattattál, ő mind fellyebb hága!
 Fogyatta erődöt, el-szivta kövéred',
 Ontotta, valahól csak lehetett, Véred'.

A a a a 2

Hány

(b.) A' Budai Királyi Palotát 1749-ben építtette újra d. e. Mária Terésia.

(c.) A' Fejér-vári kapu előtt csak közel egymáshoz áll-ki félig a' Várkőfalából két bombi golyóbis, láthatni más helyen harmadikat-is.

Hány ezer lakosid' rabfijjára füzte,
 'S Örök' számkivetve földéből ki-üzte?
 Hól kedves magzatid maradtak árvákká,
 Hól azok tétettek örök rabfizólgákká.
 Hól a' hív párt, a' hív pártól el-rabolta,
 Az egész Háznépet e-ként darabolta!
 Sok lús Filoméla Itist keferegte,
 Sok Progne el-vesztett szűzségét rebegte!
 El-szedte vérrel nyert ősi jószágodat.
 Dúlta, pufztította, kultsos váraidat.
 Sok Városok 's faluk fel-perfelt hamvával
 Hányat nyomoritott koldús' tarisznyával?
 Nem volt szűnte a' fok vérengező Hartznak,
 Maradt kevés számod tárgya volt a' fartznak,
 Négy fehér lineák tzihereden áltak;
 De akkor négy, 's több Vér-lineákká váltak.
~~Mint mely mezőn terem a' Pipats bővében,~~
~~Vagy fok Piros Füzény a' rétek' szélében, (d.)~~
 El-vélz minden más szín néző szemeinkbe:
 Piros iznek tünk meizize eleinkbe:
 Ugy fogta-el fokszor parlagidat a' Vér,
 Pirosra változtak fok viz, patak rét 's ér!
 Sok el-dúlt váraid vérezett kövekkel
 Ujultak, 's rakattak véres máltarekkel.
 Buda! Te vagy ennek eleven példája,
 Márs' mérges fegyvere játékos kotzkája!
 Hegyeiden melly sók emberi Vér omlótt,
 Mikor hól Keresztyén, hól Török ostromlótt?

Más

(d.) Piros Füzény. *Lythrum Salicaria* Linnei. *Lyfimachia purpurea officinarum*. Füz-fa levelü-fü, Tsapó Józef: Piros Füzény Benkő Füzeres nevezeti szerent, Vizes helyeken terem.

Más fél századokon Királyodtól fosztva, (e.)
 Arva 's Özvegy valál, Török kézre osztva!
 Gyászos Arva 's Özvegy, Véred' fátyol'iban!
 Setét Hóld pislogott szép Napod' nyomában!
 Pólgáridon, kiknek valál tulajdona,
 Elztendönként adót más idegen vona!
 Közepetted lakott fartzoló Törököd,
 Gyakran Vét-patakkal vitt saját örököd!
 Ha a' fejer Szederj Pirosra változott,
 Hól Piramus 's Tisbe vérek omladozott:
 Buda! Hegyeidnek vér szín veres bora,
 Mert bőven borított vér veres bibora!
 Lotharingi Károly! 's több más Fejedelmek!
 Kiknek vizfsza-nyere végre fegedelmek!
 Mig a' Magyaroknak itt lesznek hajléki,
 Aldjanak ezeknek késő maradéki!

VI

(e.) 11-ik Szuliman Török Császár, ama' Magyar Nemzet' halálos ostora, három ízben ment-bé Budára. 1-ször 1526-ban a' Mohácsi veszedelemben győzelmess Seregével prédálván ment Budáig, és azt mind örzöktől, mind lakosoktól csak nem üressen találván, 14 napokon benne mulatott; akkor az egész Várost fel-gyultván, a' Királyi Paloták, Istállók, es a' Vadaskerten kívül, fok prédával es rabokkal háza ment. 2-or 1529-ben a' Zapolya' fegittségére jöven, erővel vette-meg; nem áthatván ellent Nádasdi Tamás 700 Német örző katonákkal, kiket Ferdinánd Király örizetre ott hagyott vala. Még ekkor-is a' Magyaroktól el-nem vette, hanem Zapolyának meghagyta. De csak ugyan Béts' meg-fzállásából vizfsza-jöven, Zapolya örizetére benne Török örző-ferget hagyott. 3-szor 1541-ben az Isabella' kérésére, kinek 'tutorságát fogadta, oltalmazására Magyar-országra jöven, Augustus 16-kán tsalárdsággal meg-vette, magaéva tette, es birta követőivel 145 esztendeig. E' két utolsó el-foglalása között Ferdinánd három ízben vitatta. Azután következő Királyok pedig alig van száma hányszor igyekeztek ostrommal vizfsza-venni 1686-tig.

Vitézségtek' firól fira emlegésék,
 Századonként elő-fordúlva hirdesék !!!
 Ti Vitézi Hamvak! váltsági Budának!
 Véres áldozati a' Török igának!
 Hegyeink' kövébe kik temetkeztetek,
 'S Véretek' fátyóla lett szemfedeletek!
 Nyugodalmótokban örök tsendességtek
 Légyen; 's maradjon föl vitézi hivségtek!
 Érezze hamvatók e' kegyefségünket,
 Végye áldozatúl most-is Innepünket!
 Buda! fok változást a' melly ki-állottál!
 Sok óltalóm, 's vivó óstromon förgöttál!
 Nyúgodj már szárnyai alatt JOSEFednek!
 Tartsd őt az Ég után másik védelmednek!
 Mind erős hegyeid mély fundamentóm;
 Légy mozdithatatlan békeféség Templóma!
 Számláld Századidat békeféség ölében,
 Míg Magyarat találni Magyarók földében.

Foldi János.

Véres Ütközet Le-írása, a' Musához.

A' Fő Hadi-Vezér ha készülöt futat,
 Sók Ifjú fel-labban, sok félelmet mutat,
 De a' horagos Márs fegyverrel 's Zászlóval,
 Mihent ki-áll, Vépus retteg Apoloval,
 Hól a' félénk Anyák édes Gyermekeket,
 Látván, jajgatásal verik az egeket.
 Azonban két roppant Sereg álván Sikra,
 Menyköveket készít edgyik a' másikra

Ölve

Öfzve tsapnak végre tüzes villámátsal,
Hól edgyik fem gondól femmit-is a' másfal.
Az apróbb fegyverek tüzet okádanak,
Kitől, mint a' Fű-szál Vitézek húllanak.
Gyengült, (v. Lankadt) Sereg helyyet gyorsan máts
állitnak

Kikre a' nagy értzek, Langokkal Orditnak:
Ugy hogy dörgésektől a' természet bomlik,
Lárván a' Vér-Patak mely hirtelen omlik;
Hánnyák a' Menykövet még-is mind szüntelen
Vágják az életnek fonalát képtelen.
Ugy hogy bámul ezen Nap-kelet, 's enyészet
Mert tűz Özönt mutat az egész természet.
A' négy éltető ezt réműlve tsudállya,
Hogy ember az embert így öli, 's rongállya.

A Szeretet és jó Erkölts.

Ha vagyon erköltsöd, vagyon edgy oly drága gyümölsöd,

A' melynél jobb kints senki szekrényibe nints.
Nyersz ezzel mindent, ha mint fija féled az Istent,
És az embereket mint magad' ugy szereted.
Elj a' Törvénnel nem mint valamely jövevénnel,
Mert ha jól miveled, az Eget abba' leled.
Azt ha te nem bántod, leszen Isten örökre barátod,
Nem leszs, kiktől félj, tsak hogy az Urba' remélj.
A' szeretet néked légyen mindenbe vezéred,
Pált-is, ki meg-hala, erre tanitya vala.
Elj szeretettel azért 's erköltsel, két eledellel,
A' szeretet 's erkölts jó szagu ritka gyümöls.
Esmerek én főket, 's széles tudományu velöket,

De mi hafzna, ha nints benne ez a' dupla kints,
 Ott lehet a' tudomány és a' fokféle találmány,
 Nintsen ez a' kettő? szeltibe mind ki-vető.

A. S.

Pofonyból.

Tudja a' Nemes Haza, hogy amaz fok történe-
 tti Trenk' életének Hiftóriájának I. Darabja már Ma-
 gyar-villágofságot látott. A' Ki-botsátó Trenknek
 ebből kedveskedésből edgy *Exemplárt* küldvén, ezen
 hón. 7-kén Trenk maga ezt felelé az ajándékozónak:
 „Vettem szívesen a' Magyar-forditást, köszönöm
 „ezen tiszteletnek emlékeztető Jelét. Adja az Isten,
 „hogy az én sorfom soha edgy jó-féle Magyarot se
 „találjon. En a' nyelvet elégendőképen nem értem,
 „hogy a' Fordításnak betsiról itélhetnék. Még né-
 „melly hozzá-adásokat és Jegyzéseket fogok az Ur-
 „nak küldeni a' 3-dik darabhoz, a' mellyek a' Mun-
 „kát még tökéletesebbé tészik a' Németnél, — En
 „nékem elég az; ha a' Magyarok az én szívemet
 „esmérik, és engemet az én belső érdemem szerént
 „betsülnek.

Trenk.